

LATVIJAS STATISTIĶU ASOCIĀCIJAS

Informatīvais biļetens Nr 16 (2013.g.)

OFICIĀLI

Valdes pārskats par Latvijas Statistiķu asociācijas darbu 2012. gadā

Pārskata gadā kopš iepriekšējās pilnsapulces ir pagājis gads. Šajā laikā noturētas 3 valdes sēdes, kurās izskatīti aktuālie Asociācijas (biedrības) darba jautājumi. Tradicionāli, ka vairāki valdes locekļi bija aktīvi, it īpaši Ilmārs Vanags, Juris Krūmiņš, Aija Žigure, Jānis Lapiņš, Inta Ciemiņa, Jānis Misiņš, Anda Vītiņa. Īpašs paldies par ļoti lielu organizatorisku atbalstu Edmundam Vaskim, Dacei Deinatei, Pēterim Veģim, Uldim Aināram un Mārtiņam Libertam.

Uz pilnsapulci atkal ir sagatavots biļetens, kura izveidē īpaši nopelni ir Edmundam Vaskim, Pēterim Veģim un Salvim Staģim.

Ir izstrādāta un aktivizēta LSA mājas lapa, kuras izveidē īpaši lielu darbu ieguldīja Dace Deinate, Uldis Ainārs, Ilmārs Vanags un citi kolēģi no CSP.

Tradicionāli, gan valdes sēdēs, gan arī visā Asociācijas darbībā zināma vērība tika veltīta, lai turpinātos tematiskie lasījumi par aktuāliem statistikas teorētiskajiem un prakses jautājumiem. Aktīva sadarbība tika turpināta ar divām doktorantūras skolām. Par tematiskajiem lasījumiem informācija nosūtīta gan Centrālās statistikas pārvaldes darbiniekiem, gan Latvijas augstskolu mācībspēkiem, doktorantiem un citiem studentiem.

Pagājušajā gadā nopietns sagatavošanās darbs tikai veikts starptautiskā semināra sagatavošanai par apsekojumu organizēšanu, kas ļoti veiksmīgi noritēja Valmierā (sīkāka informācija par semināru Mārtiņa Liberta sagatavotajā materiālā). Īpašs paldies semināra sagatavošanā Mārtiņam Libertam, Jānim Lapiņam, Aijai Žigurei, Andrim Fisenko, Intai Priedolai, Uldim Aināram un arī citiem kolēģiem no CSP, kas nodrošināja ļoti labu semināra norisi un semināra materiālu publicēšanu.

Ir apstiprināts nolikums par jauno censoņu zinātnisko darbu konkursu, kas izsūtīts visām augstskolām un ir pieejams arī biļetenā. Mums liels prieks, ka Latvijas Statistikas asociāciju ir atbalstījis sponsors (privātpersona), kas ziedojumu atvēlējis jauno statistiķu atbalstam. Līdzekļi tiks izmantoti jauno censoņu zinātnisko darbu konkursa uzvarētāju balvām (apstiprināts konkursa nolikumā), kas vērtas uz tālāko jauno cilvēku profesionālo izaugsmi statistikas zināšanu un izmantošanas iemaņu jomā.

Turpinājās darbs pie zinātnisko publikāciju sagatavošanas un publicēšanas gan Latvijā gan ārpus tās robežām. Notiek laba sadarbība ar Lietuvas un Igaunijas statistiķiem, kur nozīmīgākā ir zinātnisko publikāciju iespējas un kolēģu darba aktualitāšu apzināšana. Turpināta ilggadējā sadarbība ar Zviedrijas, Somijas, Norvēģijas, Vācijas, Lielbritānijas, Krievijas, Ungārijas, Baltkrievijas statistiķiem, no kuriem īpaši jāatzīmē profesors Gunārs Kuldorfs no Zviedrijas. Uzsākta laba sadarbība ar Amerikas Statistiķu asociāciju.

Starptautisko zinātnisko konferenču organizēšana notiek sadarbībā ar LSA, pagājušajā gadā tika organizēta kārtējā starptautiskā zinātniskā konference, kurā dažādās sekcijās piedalījās vairāki asociācijas biedri.

Valdes sēdēs apspriesti jautājumi statistiķa matemātiķa standarta izstrādi, pie tā notiek pēdējie saskaņošanas darbi, apspriesti jautājumi par efektīvāku asociācijas biedru darba organizēšanu. Viens no tiem varētu būt ikgadējo LSA biedru naudu pārskaitīšana uz asociācijas kontu. Tāpat valdes vairākkārt sēdēs tika apspriests jautājums par LSA mājas lapas sagatavošanu, kas tagad ir aktivizēta un pilda savas funkcijas.

Jaunāka gadagājuma biedru iesaistīšana Asociācijas darbā joprojām ir aktuāls uzdevums.

Centrālā statistikas pārvalde (CSP) Asociācijas valdes locekles Aijas Žīgures vadībā pārskata periodā turpināja pildīt savus galvenos uzdevumus – nodrošināt iekšzemes un ārvalstu datu lietotājus ar savlaicīgu, precīzu, pilnīgu, viegli saprotamu un starptautiski salīdzināmu statistisko informāciju par Latvijas ekonomiskajām, demogrāfiskajām, sociālajām un vides parādībām un procesiem, izmantojot mūsdienīgus IT risinājumus un labāko pieredzi šajā jomā.

CSP ir izpildījusi visus Valsts statistiskās informācijas programmā 2012.gadam paredzētos darbus, sadarbībā ar *Eurostat* sekmīgi darbojas CSP izveidotais Eiropas statistisko datu lietotāju atbalsta centrs Latvijā, par ko notikuši arī vairāki lasījumi.

Pārskata periodā tika turpināti agrākā Latvijas Statistikas institūta uzsāktie konjunktūras pētījumi, CSP ir vienīgā organizācija valstī, kas tos veic. Konjunktūras apsekojumi Latvijā aptver rūpniecību, būvniecību, mazumtirdzniecību, pakalpojumu sektoru un investīciju sfēru. Apsekojumi notiek atbilstoši ES kopīgajai saskaņotajai kvalitatīvo apsekojumu programmai. Konjunktūras aptaujās uzņēmumu vadītāji aptaujas anketās sniedz pašvērtējumu par uzņēmuma saimnieciskās darbības stāvokli, tā izmaiņām, tagadnes un nākotnes attīstības tendencēm. 2012. gadā pastāvīgā vietējo pašvaldību pašvērtējuma apsekojuma ietvaros tika veikta kārtējā – vietējo pašvaldību vadītāju aptauja.

Neskatoties uz institūciju, kas nodarbojas ar veselības statistikas un medicīnas tehnoloģiju jautājumiem, vairākkārtējo reorganizāciju, darbs notiek darabībā ar starptautiskām organizācijām, tai skaitā Pasaules veselības organizāciju, *Eurostat* un citām, kā rezultātā liels masīvs veselības statistikas datu ir pieejami dažādās starptautiskās datu bāzēs.

Latvijas Universitātē Statistikas un demogrāfijas katedrā valdes locekļu Intas Ciemiņas un Pētera Zvidriņa vadībā sekmīgi turpinājās LZP pētniecisko projektu izpilde par valsts iedzīvotāju dzīves kvalitāti, novecošanos un depopulāciju. LSA valdes locekļa Jura Krūmiņa vairāki doktoranti ir spīdoši aizstāvējuši doktora disertācijas. Pārskata gadā doktora disertāciju aizstāvēja Intas Ciemiņas vadītā Ilze Balode, kā arī 2012. gadā aizstāvētas trīs disertācijas Birutas Slokas vadībā, drīz disertāciju aizstāvēs ar medicīnas statistiku saistītais Jānis Misiņš un Aleksandra Šostaka un Jāņa Lapiņa vadītais Mārtiņš Liberts. Pētniecisko darbu turpināja arī matemātiķi – statistiķi.

Ventspils Augstskolas pētnieku kolektīvs ir turpinājis darbu pie uzņēmējdarbības vides kompleksas vērtēšanas problēmām Latvijā reģionālā aspektā, ir attīstījuši labu sadarbību kopējās doktorantūras studiju programmas realizācijā ar Banku augstskolu un RESBAA.

Vairākas ar statistiku saistītas tēmas izpilda arī RTU mācībspēki. Viņi ir bijuši ļoti veiksmīgi starptautiskās atpazīstamības veiksmīgā realizācijā.

Turpinās LSA biedru līdzdalība starptautiskajā sadarbībā. Tāpat kā iepriekšējos gados īpaši aktīvi bija Jānis Lapiņš, Juris Krūmiņš, Pēteris Zvidriņš, Aleksandrs Šostaks, Uldis Ušackis, Jānis Vucāns, Ilmārs Vanags, Pēteris Veģis, Aija Žīgure u.c. Valdes loceklis Jānis Lapiņš kā oficiālais Latvijas pārstāvis darbojas Starptautiskajā Apsekojumu Statistiķu asociācijā. Valdes loceklis Juris Krūmiņš Latvijas Augstskolu profesoru asociācijas viceprezidents, bet valdes locekle Gaida Pettere Latvijas Aktuāru asociācijas prezidente.

Aktuāls ir jautājums par augsti kvalificētu speciālistu sagatavošanu. Turpinās studiju programma "matemātiķis-statistiķis" LU Fizikas un matemātikas fakultātē. Studenti ar statistiku saistītos studiju kursus apgūst arī LU sociālo zinātņu bakalaura, maģistra un doktora studiju programmās. Šis gads ir īpašs, jo notika studiju virzienu starptautiskā izvērtēšana, kur tika vērtēts arī kādā līmenī tiek izmantotas statistiskās metodes, statistiskā informācija. Lielākai daļai studentu noslēguma darbos (bakalaura darbos, kvalifikācijas darbos, maģistra darbos un disertācijās) tiek izmantotas statistiskās metodes un statistikas datu bāzes un šo darbu izstrādes laikā notiek studentu intensīvas konsultācijas arī pie Asociācijas biedriem un CSP Informācijas centrā. Jau vairākkārt par aktualitātēm statistiskās informācijas ieguvē informējis CSP Informācijas departamenta direktors Uldis Ainārs.

Statistikas kursi ir obligāti augstskolu studiju programmās. Tāpēc daži Asociācijas biedri strādā pie mācību līdzekļu sagatavošanas, tomēr pēdējos gados mācību grāmatas nav izdotas. Toties samērā prāvs ir zinātnisko publikāciju skaits

Kā katru gadu, arī pārskata gadā tika organizēta ekskursija – šoreiz uz Aukštaitiju Lietuvā. Ekskursiju laikā notiek arī profesionālas sarunas par statistiku un informācijas apmaiņa, neformālo kontaktu veidošana un attīstīšana. Šovasar paredzēta ekskursija uz Igauniju – pie Peipusa ezera, kā arī Tartu apmeklējums ar iespējamām profesionālām pārrunām ar Igaunijas kolēģiem.

2013.gada 21.marts

Statistika un *Euro* ieviešana

Latvijas virzība *euro* zonas virzienā sākās jau 2005.gadā. Jau toreiz Latvijas valdība, par mērķa datumu izvirzot 2008.gada 1.janvāri, uzsāka *Euro* projekta realizāciju, nominēja projekta vadītāju un izveidoja piecas darba grupas, starp tām – Valsts administrācijas darba grupu, kurā tika uzaicināti arī Centrālās statistikas pārvaldes darbinieki.

Tomēr statistikas un *euro* tiešā un ciešā saistība vispirms jāskata no cita redzes leņķa – to, vai Eiropas Savienības dalībvalsts vispār var tikt iekļauta Ekonomikas un monetārajā savienībā, pirmām kārtām, nosaka statistikas dati. Cik liels ir vispārējās valdības budžeta deficīts un valdības parāds, kāda ir šo rādītāju attiecība pret iekšzemes kopproduktu? Kāda ir inflācija? Ja kāds no šiem lielumiem neatbilst Māstrihtas kritērijiem, kas stingri nosaka:

- vispārējās valdības budžeta deficīts nedrīkst pārsniegt 3% no iekšzemes kopprodukta (IKP);
- valdības parādam jābūt zem 60% no IKP;
- inflācijas līmenis nedrīkst pārsniegt triju labāko dalībvalstu vidējo rādītāju vairāk kā par 1.5 procentu punktiem,

tad valstij nav iespēju kandidēt dalībai *Euro* zonā. To pieredzējām pirmajā mēģinājumā, kad Latvija dalībai Ekonomikas un monetārajā savienībā netika kvalificēta pārāk augstās inflācijas dēļ.

Par visu šeit nosaukto statistikas rādītāju aprēķiniem atbild Centrālā statistikas pārvalde. Tā atbilstoši Eiropas kontu sistēmas EKS'95 metodoloģijai aprēķina IKP, valdības budžeta deficītu un parādu, kā arī regulāri seko inflācijas līmenim.

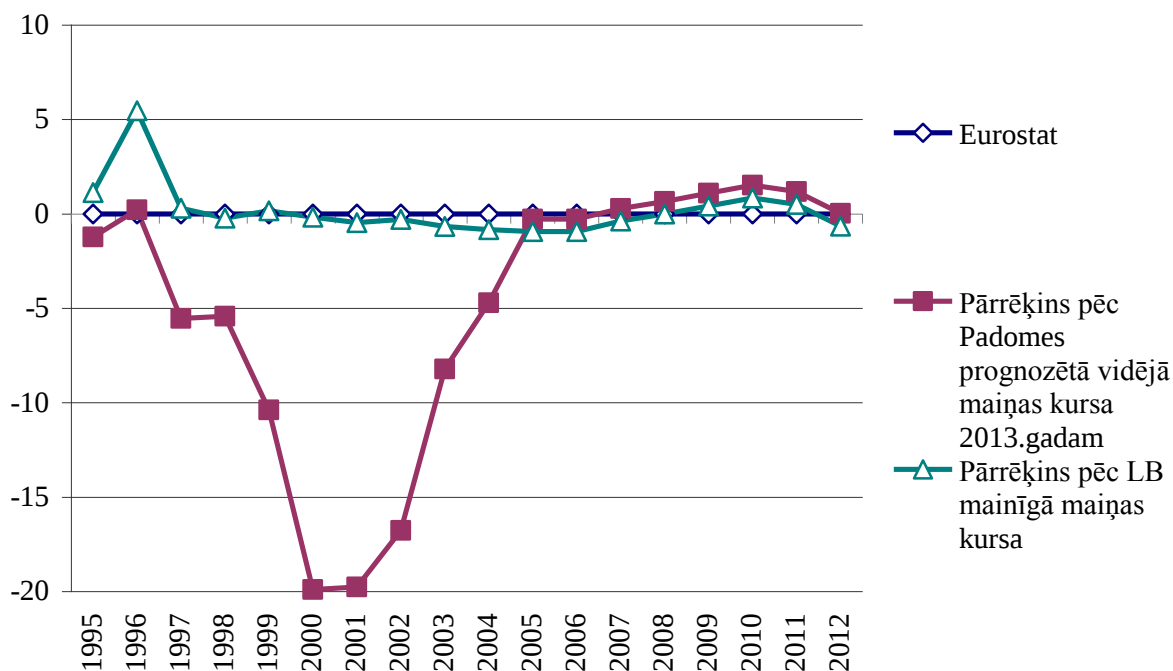
Globālā finanšu krīze, kas, kā zināms, ļoti smagi skāra Latviju, ienesa savas korekcijas inflācijas fonā, pret ko salīdzina valstu individuālos rādītājus. Vairākus gadus valdības budžeta deficīts pārsniedza noteikto Māstrihtas kritērija sliekšni. Tomēr pašlaik sāpīgo taupības pasākumu rezultātā valdības budžeta deficīta relatīvais līmenis pret IKP vairs nerada problēmas, jo ir samazināts atbilstoši valdības un starptautisko aizdevēju saskaņotajam scenārijam. Latvija var pretendēt uz dalību *Euro* zonā un cerēt uz pozitīvu Eiropas Savienības institūciju lēmumu.

Euro projekta aktivitātes atsākās 2011.gadā. Par pievienošanās mērķa datumu tika noteikts 2014.gada 1.janvāris. Lai vispusīgi sagatavotos pārejai uz *euro*, Ministru kabinetā ir apstiprināts Latvijas Nacionālais *euro* ieviešanas plāns, kas ietver arī detalizētu pasākumu sarakstu. Šajos dokumentos ir arī statistikai veltītas sadaļas, un par visu tajās ietverto pasākumu realizāciju galvenā atbildīgā ir Centrālā statistikas pārvalde.

Līdz šim padarīto darbu sarakstā var nosaukt Statistikas laicrindu pārrēķināšanas un publicēšanas vadlīniju projekta sagatavošanu un saskaņošanu ar iesaistītajām valsts institūcijām. Vadlīnijas ir paredzētas Centrālajai statistikas pārvaldei un citām iestādēm, kas vāc, apkopo un publicē Ministru kabineta apstiprinātajā Valsts statistiskās informācijas programmā paredzētos datus. Tās nosaka noapaļošanas principus, kas jāievēro statistikas datu pārrēķinos, speciālos statistikas datu pārrēķināšanas principus, piemēram, pārrēķināmo laicrindu garums, kategoriju (intervālu) datu pārrēķina kārtība.

Īpaša vieta vadlīnijās piešķirta pārrēķinos lietojamā maiņas kursa izvēlei. Sākotnēji šajā jautājumā bija vislielākā neizpratne – ja visa statistikas laicrinda tiek konvertēta, lietojot konstantu maiņas kursu, tad senākos gados Latvijas rādītāji būtiski, pat 20 procentu robežās, atšķiras no līdz šim Eiropas Savienības Statistikas biroja *Eurostat* *euro* valūtā publicētajiem, kas, kā zināms, tiek iegūti, valstu nacionālajās valūtās iesniegtos datus pārrēķinot pēc Eiropas Centrālās bankas noteiktajiem maiņas kursiem. Zemāk grafikā redzams, kā Latvijas iekšzemes kopprodukta rādītājs

faktiskajās cenās atkarībā no piemērotā konvertācijas kursa svārstās ap pa nulles asi ejošo *Eurostat* datu bāzēs publicēto lielumu. Novirzes norādītas procentuālā izteiksmē.

Punkts diskusijām tika pielikts pēc konsultācijām ar *Eurostat* – tā ir vispārēja prakse, kas jāievēro visām valstīm, kas pievienojas *Euro* zonai. Lai netiktu izkropļoti visi indeksu tipa, dinamikas un citi relatīvie rādītāji, pārrēķinos jālieto viens konstants maiņas kurss. Pilnīgi iespējams, ka tas būs nu jau pierastais Latvijas Bankas noteiktais 0.702804, tomēr gala vārds te pieder ES Padomei un Komisijai.

Savukārt, ja ir jāveic valstu naudas izteiksmes absolūto rādītāju starptautiskie salīdzinājumi, vadlīnijās paredzēta iespēja pārrēķiniem piemērot Latvijas Bankas attiecīgā periodam (gadam, ceturksnim, mēnesim) noteikto vidējo maiņas kursu vai maiņas kursu uz noteiktu datumu. Šādi pārrēķini gan tiks veikti tikai nepieciešamības gadījumā vai pēc īpaša pieprasījuma.

Vēl vadlīnijas paredz statistikas datu paralēlās atspoguļošanas periodu trīs mēnešus pirms un trīs mēnešus pēc *euro* ieviešanas dienas. Kaimiņos Igaunijā šis periods bija divas reizes garāks. Tas nozīmē, ka, jau sākot ar 2013.gada 1.oktobri, visās Centrālās statistikas pārvaldes datu bāzēs informācija būs pieejama abās valūtās. Lietotājiem būs uzmanīgāk jāskatās, kura datu bāzes tabula saturēs tiem vajadzīgo informāciju. Pēc 2014.gada 31.marta visas tabulas latos no datu bāzēm tiks izslēgtas. Savukārt, preses izlaidumu tekstos pirmajos trīs mēnešos Centrālā statistikas pārvalde paredz informāciju *euro* sniegt iekavās aiz informācijas latos, bet nākošajos trīs mēnešos iekavās būs informācija latos.

Pēc *euro* ieviešanas dienas visi dati, kas datu lietotājiem tiks sagatavoti pēc pieprasījuma, tiks sniegti *euro* valūtā. Tas pats attieksies uz zinātniskiem mērķiem izsniedzamajiem anonimizēto statistikas pirmdatu masīviem. Dati varēs tikt sagatavoti arī citās valūtās, ja tiks panākta vienošanās starp iestādi un datu pieprasītāju.

Detalizētais Latvijas Nacionālā *euro* ieviešanas plāna pasākumu saraksts paredz arī darīt publiski pieejamu informāciju par to, kad un kā Valsts statistiskās informācijas programmas izpildē iesaistītās iestādes paredz pārrēķināt un publicēt pārrēķinātos datus. Šim nolūkam Centrālā statistikas pārvalde ir veikusi vairāk kā 20 iestāžu aptauju. Atbildes tiek analizētas un apkopotas, un vienotais pārrēķinu plāns tiks ievietots Centrālās statistikas pārvaldes mājas lapā ne vēlāk kā 2013.gada 1.jūlijā.

Tomēr, lai viss notiktu tā, kā iepriekš aprakstīts, vispirms ir jā sagaida pozitīvs Eiropas Savienības institūciju slēdziens par Latvijas gatavību Ekonomikas un monetārajai savienībai.

2013.gads – starptautiskais statistikas gads

2013.gads ir pasludināts par Starptautisko statistikas gadu. Tas būs pirmais Starptautiskais statistikas gads, kas tiek organizēts vispasaules mērogā. Starptautiskā statistikas gada aktivitātēs ir iesaistījušās ap 1810 organizāciju visā pasaulē, lai plašai sabiedrībai izskaidrotu un popularizētu statistikas aizvien pieaugošo lomu mūsdienu globalizētās pasaules apstākļos. Kāpēc statistika guvusi tādu ievērību un kāpēc tieši mūsdienu apstākļos ir pieaugusi tās nozīme? Kad cilvēki dzird vārdu *statistika*, tas viņiem parasti asociējas ar sporta notikumiem vai mācību iestādi, ko viņi ir nesen beiguši. Un cilvēki tiešām šajā jēdzienā *statistika* izpratnē ir tai ļoti tuvu. Un tomēr: kas ir statistika? Dažādās publikācijās ir mēģināts atbildēt uz šo jautājumu. Mūsu

izpratnē statistika ir zinātne, kas nodarbojas ar datu iegūšanu, apstrādi, analīzi un to izskaidrošanu. No vienas puses tā ir sausa teorija, kura reti kādu spēj aizraut. Būtībā tā ir arī sociālo zinātņu nozare, kurā tiek pētīti sabiedrības masveida parādību un procesu stāvokļi, pārmaiņas un savstarpējās sakarības, atklātas un izziņātas ar tām saistītās likumsakarības. Statistika ir nozare, kas ļauj piekļūt apkopotiem datiem, izdarīt no tiem secinājumus, mazināt neskaidrību par sabiedrībā un tautsaimniecības nozarēs notiekošo, modelēt dažādus procesus un tādējādi ne vien fiksēt situāciju, bet arī šo procesus ietekmēt, īstenojot atbilstošas politikas kā valsts, nozaru, pašvaldību, tā arī uzņēmumu līmenī. Ir pieaugusi savlaicīgas un kvalitatīvas statistikas loma tieši politisku lēmumu pieņemšanā. Starptautiskā statistikas gada ietvaros ir plānots arī izskaidrot, kāpēc statistika ir svarīga katram sabiedrības loceklim: no vienkāršas informācijas par katram sabiedrības loceklim viegli saprotamiem un viņu interesējošiem procesiem līdz iespējai piekļūt datu bāzēm internetā un pašiem modelēt nepieciešamos datu kopumus.

Starptautiskā statistikas gada aktivitātēs piedalās gan profesionālas statistikas institūcijas, gan augstskolas un citas mācību iestādes, valsts institūcijas un uzņēmēj sabiedrības, pētnieciskās organizācijas un asociācijas, to vidū arī Centrālā statistikas pārvalde un Latvijas statistiķu asociācija. Plašāk par Starptautiskā statistikas gada aktivitātēm var uzzināt <http://www.statistics2013.org> un <http://www.statistics2013.org/participant-newsletter-archive/>

Aicinām visus aktīvi piedalīties Starptautiskā statistikas gada aktivitātēs!

SKAITĪSIM VĒL!

Nākamo, 2021.gada tautas skaitīšanu - iedzīvotājus neapgrūtināšu un resursus taupošu!

Jau gatavojoties 2011.gada tautas skaitīšanai, Centrālā statistikas pārvalde (CSP) veica rūpīgu administratīvo datu pieejamības un kvalitātes analīzi. 2011.gada tautas skaitīšanā CSP izmantoja Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldes (PMLP) Iedzīvotāju reģistra datus, kā arī Valsts zemes dienesta datus.

No tautas skaitīšanas programmā iekļautajiem tematiem atbildes galvenokārt uz iedzīvotājus raksturojošajiem demogrāfiskajiem rādītājiem - dzimumu, vecumu, juridisko ģimenes stāvokli, dzimšanas valsti, valstisko piederību, radnieciskajām attiecībām starp māsasaimniecības locekļiem, saimnieciskās darbības veidu (nozari) un darbavietas atrašanās vietu ģeogrāfiskā aspektā - bija pilnā apjomā iegūstamas no administratīvajiem datu avotiem. Tas atbilst 28 % no tautas skaitīšanas programmā iekļauto obligāti apkopojamo tematu skaita. Personas saimnieciskā darbības veida (NACE) kodu bija iespējams iegūt no CSP statistiskā uzņēmumu un organizāciju reģistra un VID informācijas par personas darba vietu.

Tautas skaitīšanas Regula (EK) Nr.763/2008 nosaka, ka tautas skaitīšanā statistikas vākšanai jābūt saderīgai ar taisnīguma, ar to jo īpaši saprotot objektivitāti un zinātnisko neatkarību, kā arī ar

pārredzamības, ticamības, atbilstības, izmaksu efektivitātes un statistikas konfidencialitātes principiem. Šos principus CSP ievēros arī, izvēloties visprecīzāko iedzīvotāju skaita novērtēšanas metodi nākamajai 2021.gada tautas skaitīšanai. Tāpēc jau pašreiz jāizvērtē visu iespējamo datu avotu izmantošanas priekšrocības un trūkumi, jo šāda veida vērtējuma iegūšana ir darbietilpīga. Vērtēšanas gaitā paredzēts izvērtēt gan datu avotu atbilstību statistikas iegūšanas mērķiem, gan veikt savlaicīguma un punktualitātes, pieejamības un skaidrības, saskanības, salīdzināmības un precizitātes analīzes. CSP plāno izvērtēt administratīvo datu izmantošanas iespējas ne tikai iedzīvotāju skaita novērtēšanai, bet arī to izmantošanas iespējas citās sociālās statistikas iegūšanas jomās.

Centrālā statistikas pārvalde ir sākusi izvērstus sagatavošanas darbus, lai 2021.gada tautas skaitīšanu varētu veikt visu nepieciešamo informāciju iegūstot no administratīvajiem reģistriem un citām datu bāzēm, atsakoties no iedzīvotāju aptaujas internetā vai viņu dzīvesvietās. Situācijas izvērtēšanā un priekšlikumu izstrādāšanā piedalījās Ekonomikas ministrijas izveidotā starpministriju darba grupa, kurā bija deleģēti pārstāvji no Ekonomikas ministrijas, CSP, Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijas, Izglītības un zinātnes ministrijas, Tieslietu ministrijas, Veselības ministrijas, PMLP, Valsts zemes dienesta, Valsts ieņēmumu dienesta, Nodarbinātības valsts aģentūras, Nacionālā veselības dienesta, Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūras, Latvijas Informācijas un komunikācijas tehnoloģiju asociācijas, Veselības inspekcijas, Latvijas Pašvaldību savienības, Latvijas darba devēju konfederācijas un Datu valsts inspekcijas.

Darba grupas sagatavotajā ziņojumā ir ietverti konkrēti priekšlikumi, tautas skaitīšanas alternatīvo izmaksu salīdzinājums, ja tautas skaitīšanu veic aptaujas kārtībā vai visu nepieciešamo informāciju iegūstot no datu bāzēm, un indikatīvais finansējums

Vērtējot no datu ieguves aspekta, nepieciešams atrisināt vairākus metodoloģiskus un institūciju sadarbības jautājumus, kas ļautu CSP regulāri nodrošināt ticamu datu saņemšanu par valsts iedzīvotājiem. Protams, administratīvo datu sakārtošanas periodā būs nepieciešams paredzēt atbildīgajām valsts institūcijām papildu finanšu resursus. Rezultātā ieguvēji būs gan administratīvo datu avotu pārziņi, kuri uztur un aktualizē datus, gan valsts un pašvaldību institūcijas, kuras izmanto šajos administratīvo datu avotos uzkrāto un apkopoto informāciju tām uzticēto funkciju veikšanai.

Pasākumi, kas nodrošinās 2021.gada tautas skaitīšanas organizāciju, izmantojot tikai administratīvo datu avotus, sekmēs arī cīņu ar ēnu ekonomiku, augstākās izglītības informācijas sistēmas sakārtošanu, iedzīvotāju dzīvesvietas deklarēšanas sistēmas sakārtošanu, Nekustamā īpašuma valsts kadastra informācijas sistēmas (NĪVKIS) datu aktualitātes un kvalitātes uzlabošanu, Valsts adrešu reģistra datu pieejamības, aktualitātes un kvalitātes uzlabošanu, kā arī CSP regulāro sociālās statistikas apsekojumu organizācijas pilnveidošanu, respondentu noslodzes samazināšanu un datu kvalitātes uzlabošanu.

Konceptuāli kā pirmais un galvenais risinājums, kas ļautu racionāli izmantot valsts finanšu resursus, būtu jau tuvākajā laikā veikt pasākumus, kas nodrošinātu aktuālu informāciju Iedzīvotāju reģistrā, lai šī reģistra dati būtu ticams datu avots iedzīvotāju skaita aprēķiniem. Kā pierāda citu valstu pieredze, kurās iedzīvotāji pilda dzīvesvietas reģistrācijas noteikumus, statistikas un citu valsts iestāžu vajadzībām nepieciešamo datu ieguvei tiek patērēts ievērojami mazāk resursu. Lai to panāktu, nepieciešami lēmumi, kas stimulētu iedzīvotājus pildīt Iedzīvotāju reģistra likuma un Dzīvesvietas deklarēšanas likuma prasības, un rezultātā Iedzīvotāju reģistrs saņemtu informāciju par ilgtermiņa emigrāciju vai imigrāciju.

Viens no tautas skaitīšanas galvenajiem uzdevumiem ir noskaidrot pastāvīgo iedzīvotāju skaitu valstī, katrā tās administratīvajā teritorijā, kā arī sīkākās teritoriālās vienībās, piemēram, novadu pilsētas, pagastos, ciemos.

Plānots, ka administratīvie dati tiks izmantoti, lai novērtētu gan nedokumentēto emigrantu plūsmu, gan to personu, kuras bija izbraukušas no valsts uz laikposmu, kas ilgāks par vienu gadu, neinformējot PMLP Iedzīvotāju reģistru un tagad atgriežas Latvijā (imigranti) plūsmu. Emigrantu plūsmas novērtēšanā tiks pētītas sakarības starp iespējamo katra Latvijas iedzīvotāja emigrāciju un kontaktēšanas biežumu ar valsts un pašvaldības institūcijām, piemēram, Latvijas iedzīvotāja

saņemtiem sociāliem pabalstiem no Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūras, saņemtiem valsts apmaksātiem veselības aprūpes pakalpojumiem no Nacionālā veselības dienesta.

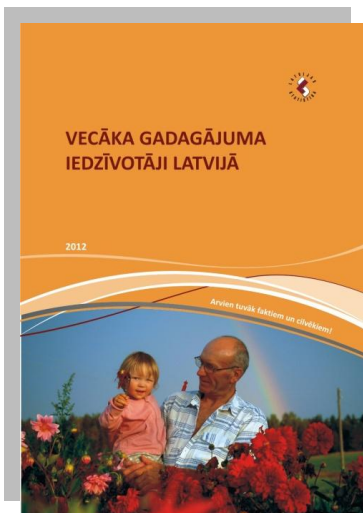
Lai veiktu visus iepriekšminētos pasākumus, CSP uzsākusi darbu statistisko datu noliktavas izveidei sociālās statistikas vajadzībām. Paredzēts, ka tajā tiks iekļauti un savstarpēji integrēti datu veidi, kas nepieciešami iedzīvotāju skaita noteikšanai, no dažādiem administratīvo datu avotiem, kā arī CSP veiktajiem apsekojumiem. Šī datu noliktava tiks veidota tā, lai atbilstoši tiesiskā regulējuma prasībām nodrošinātu iekļauto personas datu aizsardzību. Personas datu apstrāde tiks veikta stingrā atbilstībā ar Fizisko personu datu aizsardzības likuma, Valsts statistikas likuma un Eiropas Savienības tiesību aktu prasībām.

Salīdzinot izmaksas, ja 2021.gadā tautas skaitīšanu veiktu tāpat kā 2011.gadā, ar variantu, kad visa nepieciešamā informācija tiktu iegūta no administratīvajiem reģistriem un citām datu bāzēm, kā arī izmantojot izlases veida regulāro statistisko apsekojumu datus, ekspertu vērtējums rāda, šāds variants varētu būt 2,3 reizes lētāks.

Ekonomikas ministrijas izveidotajai darba grupai paredzēts darbu turpināt pastāvīgi, izstrādājot detalizētu veicamo pasākumu plānu, lai veiksmīgi sagatavotos 2021.gada tautas skaitīšanai un datu lietotājus nodrošinātu ar kvalitatīviem un pilnīgiem datiem, kas iegūti no administratīvajiem datu avotiem un regulārajiem statistiskajiem apsekojumiem.

MEKLĒT RAKSTOS

Publikācija „Vecāka gadagājuma iedzīvotāji Latvijā”.

Centrālā statistikas pārvalde 2012.gadā laida klajā publikāciju „**Vecāka gadagājuma iedzīvotāji Latvijā**”. Tā ir pirmā šāda veida analītiska, konkrētai iedzīvotāju vecuma grupai veltīta publikācija un tā pieskaņota „Eiropas gada aktīvai novecošanai un paaudžu solidaritātei” aktivitātēm. Šā Eiropas gada mērķis ir paaugstināt informētību, noteikt un izplatīt labu praksi un mudināt ne vien politikas veidotājus, bet arī iesaistītās personas visos līmeņos veicināt aktivitātes ideju un arī Eiropas vecākās paaudzes aktīvu rīcību. Kā liecina pētījumi, Eiropas Savienību un tai skaitā Latviju skar būtisks iedzīvotāju novecošanas process, darbaspējīgā vecuma iedzīvotāju skaits samazinās, savukārt, 65 un vairāk gadus vecu iedzīvotāju skaits turpina pieaugt par aptuveni diviem miljoniem gadā. Sabiedrības novecošana noved pie prasību un to pavadāšo izdevumu pieauguma vecumdienu garantēšanai kā Eiropas valstīs, tā arī Latvijā.

„Vecāka gadagājuma iedzīvotāji Latvijā” sagatavošanā tika iesaistītas visas Sociālās statistikas departamenta struktūrvienības, apzināti visi esošie datu avoti, kas var sniegt informāciju par vecuma grupu 65 gadi un vairāk, veikta speciāla datu apstrāde, lai iegūtu plašākus datus par šo vecuma grupu.

Analītisku teksta izklāstu papildina tabulas un grafiski attēli. Šīs publikācijas konsultants bija Latvijas Universitātes Ekonomikas un vadības fakultātes asociētais profesors Atis Bērziņš un tajā izmantoti 2011.gadā veiktās tautas skaitīšanas, kā arī dažādu izlases apsekojumu dati – Darbaspēka apsekojums, Ienākumu un dzīves apstākļu apsekojums, Mājsaimniecību budžetu apsekojums, Laika budžeta apsekojums, Datoru un interneta lietošana mājsaimniecībās, kā arī regulārie statistikas dati un citu institūciju dati, kas apkopo statistiku.

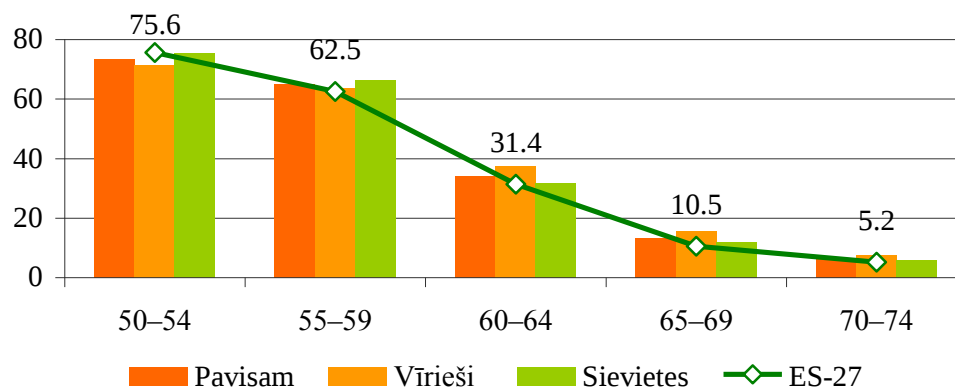
2012.gada sākumā Latvijā bija 379 tūkstoši iedzīvotāju vecumā 65 gadi un vairāk jeb **18,6%** no kopējā iedzīvotāju skaita. Kopš 1990.gada vecākās paaudzes (65 gadi un vecāki) iedzīvotāju skaits pieauga par 20%, neskatoties uz iedzīvotāju kopējā skaita samazinājumu par 23%. Vecumā virs 65 gadiem vairāk nekā divas trešdaļas (67,7%) iedzīvotāju ir sievietes, bet vecumā virs 80 gadiem sieviešu (76,7%) ir 3,3 reizes vairāk nekā vīriešu.

Šā raksta ietvaros plašāk aplūkosim tikai vienu no tēmām, kas iekļauta jaunajā publikācijā. Tā ir vecāka gadagājuma iedzīvotāju nodarbinātība.

Salīdzinot nodarbinātības līmeni pa vecuma grupām, nodarbinātības līmenis pakāpeniski samazinās, palielinoties personu vecumam (skatīt 1.attēlu). Visstraujāk nodarbinātības līmenis samazinās, sasniedzot 60 gadu vecumu, turklāt sievietēm samazinājums ir straujāks, un nodarbinātības līmenis kļūst zemāks nekā vīriešiem.

Tā kā sieviešu skaita pārsvars pār vīriešu skaitu straujāk pieaug tieši pēc 60 gadu vecuma sasniegšanas, jāatzīmē, ka nodarbināto sieviešu skaits saglabājas lielāks par nodarbināto vīriešu skaitu visās vecuma grupās pēc 60.

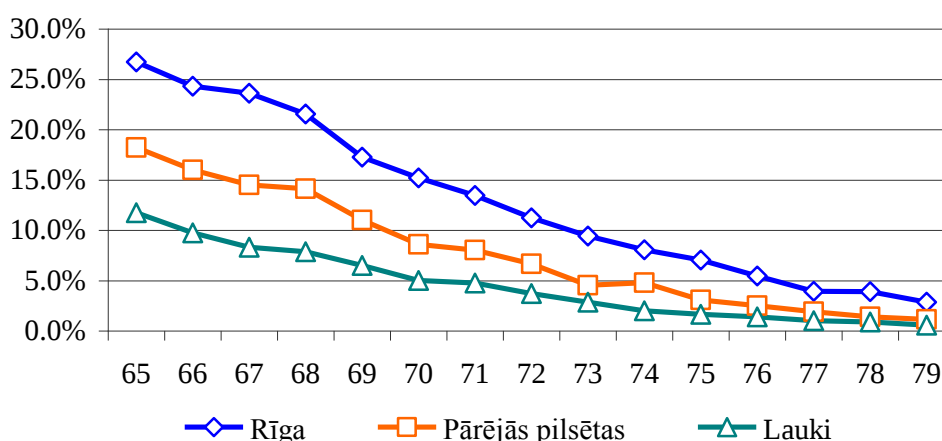
1.attēls. Nodarbinātības līmenis pa vecuma grupām un pēc dzimuma 2011.gadā
(procentos)

Latvijā kopējais nodarbinātības līmenis vecuma grupā 50–54 gadi ir nedaudz zemāks nekā ES, bet pārējās vecuma grupās tas ir nedaudz virs ES līmeņa.

Salīdzinot nodarbinātības līmeni personām vecumā 65–79 gadi pa atsevišķiem vecumiem pēc dzīvesvietas saskaņā ar 2011.gada tautskaites rezultātiem (skatīt 2. attēlu), redzams, ka Rīgā šis rādītājs visos vecumos ir augstāks nekā pārējās pilsētās un laukos, kas saistīts ar augstu iedzīvotāju koncentrāciju galvaspilsētā un labākām darba iespējām.

2. attēls. Nodarbinātības līmenis 2011.gada 1.martā vecuma grupai 65–79 gadi pa atsevišķiem vecumiem pēc personas dzīves vietas
(procentos)

2011.gada tautas skaitīšanas rezultāti.

Lielākā daļa (80%) nodarbināto iedzīvotāju 65–74 gadu vecumā bija algoti darbinieki, bet viena piektdaļa (20%) – pašnodarbinātas personas. Vecāka gadagājuma algotie darbinieki 2011.gadā vidēji mēnesī pēc nodokļu nomaksas saņēma Ls 169, bet iedzīvotāji vecumā 15–64 gadi valstī kopumā vidēji mēnesī saņēma Ls 299. Atšķirības darba samaksā veidojas, jo algotie vecāka

gadagājuma iedzīvotāji pārsvarā ir nodarbināti nozarēs, kurās strādājošie saņem salīdzinoši nelielu darba samaksu.

Divas trešdaļas (66,1%) gados vecāko iedzīvotāju (65–74 gadi) bija nodarbināti pakalpojumu sniegšanas sektorā, savukārt ražošanas sektorā – 17,0% un gandrīz tikpat (16,9%) – izejvielu ieguves un lauksaimniecības sektorā.

Saskaņā ar 2011.gada tautskaites rezultātiem lielākais skaits vecāka gadagājuma iedzīvotāju (65 gadi un vairāk) ir nodarbināti izglītības nozarē, veselības aizsardzībā, kā arī valsts pārvaldē un aizsardzībā; obligātajā sociālajā nodrošināšanā, mazumtirdzniecībā un operācijās ar nekustamo īpašumu. Minētajās piecās nozarēs strādā aptuveni puse no visiem nodarbinātajiem minētajā vecumā.

Par vecākā gadagājuma strādājošo profesionalitāti un darba pieredzi liecina tas, ka gandrīz puse (44,4%) vecāka gadagājuma iedzīvotāju (65–74 gadi) bija nodarbināti profesiju grupā „Vadītāji un speciālisti”. Savukārt divas piektdaļas (38,5%) bija lauksaimniecības, zivsaimniecības darbinieki, vienkāršo profesiju un tamlīdzīgi darbinieki, bet mazāk nekā piektdaļa (17,1%) – kalpotāji un pakalpojumu darbinieki.

Vērtējot 2011.gada tautas skaitīšanas rezultātus par nodarbināto sadalījumu pa izplatītākajām profesijām, redzams, ka starp populārākajām ir gan tādas, kurās nepieciešams augsts izglītības līmenis un pieredze (izglītības jomas un medicīnas aprūpes vecākie speciālisti), gan arī vienkāršo profesiju strādnieki, apsargi, apkopēji un palīgi. Aprēķini liecina, ka aptuveni divas trešdaļas nodarbināto, kas vecāki par 65 gadiem, pārsvarā veica garīga rakstura darbu.

Publikācijā „**Vecāka gadagājuma iedzīvotāji Latvijā**” lasiet vēl par šās iedzīvotāju grupas demogrāfisko raksturojumu, izglītību, darba samaksu, mājokļa apstākļiem, veselību, sociālo nodrošinātību, ienākumiem, patēriņa izdevumiem, nabadzību un materiālo nenodrošinātību, kā arī laika izlietojumu. Nākošā analoga formāta publikācija šogad taps par bērniem Latvijā.

Informācija par LSA jauno tīmekļa mājas lapu

Kopš š.g. marta uzsākusi darbu LSA interneta mājas lapa. Tās adrese ir <http://www.statistikuasociacija.lv/>

Tās vizuālo attēlu un saturu ir veidojuši Centrālās statistikas pārvaldes Informācijas, izdevniecības un poligrāfijas departamenta darbinieki.

LSA mājas lapa satur sekojošus šķirkļus:

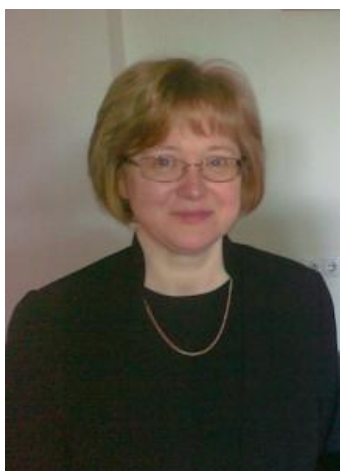
- aktualitātes;
- lasījumi;
- zinātnisko darbu konkurss;
- sanāksmes;
- starptautiskā sadarbība;
- par mums.

Tā satur arī citu aktuālu informāciju, tai skaitā par valdes sēdēm u.c. faktiem un notikumiem.

Aicinām visus interesentus sekot līdzi jaunumiem un informācijai LSA mājas lapā, kā arī ar saviem priekšlikumiem un ierosinājumiem pilnveidot mājas lapas saturu lai tas labāk atbilstu lietotāju iecerēm.

KALNĀ KĀPĒJI

Dr. oec Ilze Balode

2012.gada 27.martā Latvijas Universitātes Ekonomikas un vadības fakultātē Ventspils Augstskolas Ekonomikas un pārvaldības fakultātes lektore Ilze Balode veiksmīgi aizstāvēja promocijas darbu ekonometrijā "Latvijas mājstaimniecību ienākumu un patēriņa izdevumu ekonometriskās likumsakarības".

Ilzes Balodes promocijas darbs ir ilgstoša, rūpīga un intensīva darba rezultāts, kas lielā mērā pamatojas uz CSP veikto regulāro apsekojumu mikro-datu analīzi. Tajā ir izmantotas ekonometrijas metodes un modeļi, kuri līdz šim nav lietoti Latvijas mājstaimniecību ienākumu un patēriņa izdevumu pētījumos. Tajā atklātas jaunas Latvijas mājstaimniecību ienākumu un patēriņa izdevumu ekonometriskās likumsakarības. Īpašu interesi no praktiskā pielietojuma viedokļa izraisa Latvijas mājstaimniecību ienākumu diapazonam atbilstošu pārtikas patēriņa izdevumu groza sistēmas pētījums, kam var būt tīri praktisks pielietojums.

Darba recenzenti bija prof. Dr.math. Mihails Hazans, LU, prof. Dr.habil.sc.ing. Pēteris Rivža, LLU un prof. Dr.habil.oec. Remigijs Počs, RTU. Visi deviņi LU Promocijas padomes locekļi balsoja par doktora zinātniskā grāda piešķiršanu.

Drošā soli pretim promocijas darbu aizstāvēšanai

Mārtiņš Liberts

Promocijas darba tēma ir „Izlases dizaina optimizācija”. Izlases apsekojumu mērķis ir iegūt pietiekami augstas precizitātes populācijas parametru novērtējumus ar iespējami mazām izmaksām. Izlases dizaina izvēle parasti ir sarežģīts uzdevums, jo sagaidāmā novērtējumu precizitāte un sagaidāmās datu vākšanas izmaksas nav zināmas. Analītiskas metodes bieži nav iespējams izmantot izlases dizaina sarežģītības vai datu vākšanas procesa sarežģītības dēļ. Promocijas darba mērķis ir izstrādāt matemātisku aparātu, kas ļauj salīdzināt patvaļīgi izvēlētus dizainus pēc sagaidāmās novērtējumu precizitātes un datu vākšanas izmaksām. Izstrādātais aparāts izmanto mākslīgu populācijas datu ģenerēšanu, izlases apsekojumu metodoloģiju, apsekojuma izmaksu modelēšanu, Monte Karlo simulāciju eksperimentus un citas metodes. Aparāts ir pielietots Latvijas Darbaspēka apsekojuma izmaksu efektivitātes analīzei.

Dr.Jānis Misiņš

Promocijas darba tēma „Saslimstības ar kuņģa un kolorektālo vēzi analīze, izmantojot Latvijas Vēža slimnieku reģistra informāciju, un iegūto datu ticamības un kvalitātes analīze”.

Promocijas darbs ir veltīts saslimstības ar kuņģa un kolorektālo vēzi Latvijā analīzei un vēža reģistra datu kvalitātes noteikšanai. Pētījumā tika analizēts 1980.-2010.gadā „Ar noteiktām

slimībām slimojošo pacientu reģistrā par pacientiem, kuri slimo ar onkoloģiskām slimībām” iesniegto datu apjoms un to kvalitāte, datu atbilstība statistisko aprēķinu un epidemioloģisko pētījumu veikšanai, un valstī notikušo pārmaiņu ietekme uz datiem. Iegūtie epidemioloģiskie rādītāji par saslimstību ar kuņģa un kolorektālo vēzi tika salīdzināti ar starptautiskajās publikācijās un datubāzēs pieejamo informāciju. Pamatojoties uz iegūtajiem rezultātiem tika izdarīti secinājumi un sniegti priekšlikumi situācijas uzlabošanai.

HRONIKA

Baltijas-Ziemeļvalstu-Ukrainas seminārs Valmierā

2012.gada 24.–28.augustā Valmierā notika Baltijas-Ziemeļvalstu-Ukrainas seminārs par apsekojumu statistiku. Seminārs tika organizēts Baltijas-Ziemeļvalstu-Ukrainas apsekojumu statistikas sadarbības tīkla ietvaros (<https://wiki.helsinki.fi/display/BNU>).

Semināra mērķi bija:

- Prezentēt zinātniskos sasniegumus, apsekojumu statistikas pētījumu pieredzi un rezultātus;
- Mācīties no skolotājiem un kolēģiem;
- Diskutēt par apsekojumu statistikas praksi un teoriju;
- Viedokļu apmaiņa par apsekojumu statistikas mācīšanu un mācīšanos;
- Veicināt kontaktus starp Baltijas, Ziemeļvalstu, Ukrainas un Baltkrievijas apsekojumu statistiķiem.

Seminārā piedalījās 62 dalībnieki no 12 valstīm – Baltkrievijas, Igaunijas, Itālijas, Latvijas, Lielbritānijas, Lietuvas, Norvēģijas, Somijas, Ukrainas, Ungārijas, Vācijas un Zviedrijas. Šis bija lielākais dalībnieku skaits kāds ir piedalījies Baltijas-Ziemeļvalstu-Ukrainas apsekojumu statistikas sadarbības tīkla organizētajos semināros. Semināra dalībnieki pārstāvēja dažādas grupas – studentus, pasniedzējus, praktizējošos statistiķus.

Kā semināra galvenie lektori uzstājās profesors Karls-Ēriks Serndāls (*Carl-Erik Särndal*) (Zviedrija) un profesore Monika Pratesi (*Monica Pratesi*) (Pizas Universitāte, Itālija). Galvenie lektori katrs uzstājās ar trīs lekcijām. Semināra uzaicinātie lektori bija Dr. Doc. Danute Krapavickaite no Viļņas Ģedimina Tehniskās universitātes un Lietuvas Statistikas, Prof. Gunārs Kuldorfs (Ūmeo Universitāte, Zviedrija), Dr. Pauli Ollila (Somijas Statistika), Prof. Dr. Ulrich Rendtel (Freie Universität Berlin, Vācija), Anders Wallgren (Zviedrija) and Dr. Scient. Li-Chun Zhang (Norvēģijas Statistika). Citi semināra dalībnieki uzstājās ar kopskaitā 31 pētījuma prezentāciju. Bija organizēta stenda referātu sesija, kurā tika prezentēti septiņi referāti.

Praktiski visi semināra materiāli ir pieejami semināra mājas lapā (<http://home.lu.lv/~pm90015/workshop2012>). Semināra tēžu publikācija elektroniskā formā ir pieejama semināra mājas lapā un izdrukātā veidā Centrālās statistikas pārvaldes Informācijas centrā.

Semināra vietējie organizatori bija Andris Fisenko (Centrālā statistikas pārvalde), Jānis Lapiņš (Latvijas Banka), Mārtiņš Liberts (Centrālā statistikas pārvalde), Inta Priedola (*TNS Latvia*) un Biruta Sloka (Latvijas Universitāte). Semināra sponsori bija Ziemeļu Ministru padomes *Nordplus* programma, Starptautiskā apsekojumu statistiķu asociācija un Centrālā statistikas pārvalde.

Izlases apsekojumu teorijas un metodoloģijas vasaras skola būs nākošais Baltijas-Ziemeļvalstu-Ukrainas apsekojumu statistikas sadarbības tīkla organizētais ikgadējais pasākums, kas notiks Minskā (Baltkrievijā) 2013.gada 13.–18.jūnijā.

Latvijas Statistiķu asociācija” lasījumi 2012. gadā

1. Jaunami statistiskās informācijas izplatīšanā

Uldis Ainārs, CSP

2012. gada 20. februārī

2. Klasifikāciju konstrukcijas – divpakāpju metode

Aivars Lorencs, Juris Siņica – Siņavskis, Elektronikas un datorzinātņu institūts
2012. gada 19.martā

3. Par tautas skaitīšanas rezultātiem

Maranda Behmane, CSP
2012. gada 16.aprīlī

4. Konsolidētās kovariācijas un to pielietojumi palieņu biotopu analīzē

Romans Dinuls, Aivars Lorencs, Ints Mednieks, Elektronikas un datorzinātņu institūts
2012. gada 21.maijā

5. Neparametrisko un robusto statistikas metožu zinātniskie pētījumi LU Fizikas un matemātikas fakultātē

Jānis Valeinis, LU Fizikas un matemātikas fakultāte
2012.gada 1.novembrī

CITĀS STATISTIĶU ASOCIĀCIJĀS**Igaunijas Statistiku asociācijas 25.konference**

Š.g. 12. un 13.novembrī Igaunijas Nacionālās bibliotēkas telpās notiks Igaunijas Statistiku asociācijas 25.konference. Tās galvenā tēma būs demogrāfiskie procesi Baltijā XXI gadsimtā. Konferences darba valoda pirmajā dienā būs angļu, bet pēdējā – igauņu. Piedalīties ar ziņojumiem konferencē uzaicināti Baltijas, Ziemeļvalstu, Vācijas, Polijas un Krievijas pārstāvji.

Konferences dienaskārtība ietvers migrāciju (iekšzemes un ārvalstu, tai skaitā nodarbinātības un izglītības nolūkos; pastāvīgie iedzīvotāji ar vairākām mītnes zemēm), dabiskais pieaugums (izmaiņas kas notikušas kā īstermiņa, tā arī garākā laika periodā, prognozes), mazākumtautības (to situācija salīdzinot ar pamatnāciju (piemēram, demogrāfiskais raksturojums, izglītība u.c. tautas skaitīšanas rezultāti), izmaiņas etnisko minoritāšu pārstāvju skaitliskā sastāvā un globalizācijas procesu ietekmē uz tām), izmaiņas mājsaimniecību sastāvā 21.gadsimtā u.c.

IN MEMORIAM**Gunārs Baltiņš 15.06.1930 - 18.09.2012**

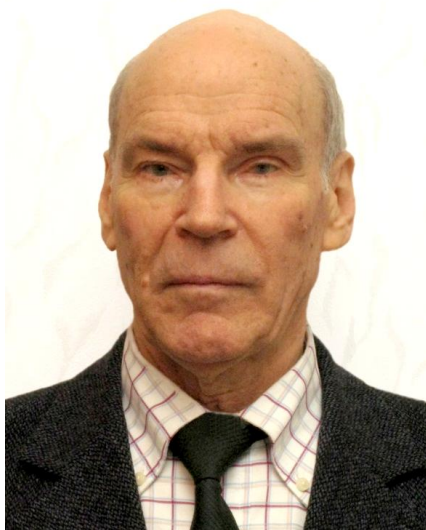
2012.gada 18.septembrī savā 83. mūža gadā mūžībā aizgāja **Gunārs Baltiņš**. Pēc universitātes beigšanas viņš uzsāka darba gaitas tolaik Centrālajā statistikas pārvaldē. Vairāk kā divdesmit gadus (1970.-1993.gadam) viņš vadīja Centrālo statistikas pārvaldi. Gunārs Baltiņš bija izcils statistikas darba organizators, spilgta personība un lielām darba spējām apveltīts statistikas profesionālis, daudzu publikāciju autors.

Gunāra Baltiņa vadībā 90-tajos gados sākās darbs Latvijas valsts statistikas pārkārtošanai atbilstoši pasaules un Eiropas statistikas sistēmas prasībām. Tas bija saistīts ar starptautisko statistisko klasifikāciju un jauno statistisko rādītāju (inflācija u.c.), nacionālo kontu sistēmas un ārējās tirdzniecības, maksājumu bilances statistikas ieviešanu. Tika uzsākti pirmie kontakti ar Eurostat, ANO Statistikas komisiju, ANO Eiropas ekonomisko komisiju u.c. starptautiskām organizācijām,

nodibināta sadarbība ar citām Eiropas valstu statistikas institūcijām. Sākot ar 1992.gadu, Latvijas statistika iesaistījās Eiropas Brīvās tirdzniecības asociācijas (EFTA) valstu, Eiropas savienības un 3 Baltijas valstu statistikas iestāžu kopējā sadarbības programmā. 1993.g. tika pieņemts Valsts statistikas likums, kas nosacīja statistikas pilnvarojumu darbam jaunos apstākļos. Visos šajos procesos viņa virsvadība, profesionālā pieredze un autoritāte bija neapstrīdama. Īsā laika posmā viņa vadībā tika ielikti mūsdienīgas statistikas sistēmas pamati.

Pat pensijas gados viņš netika pārtraucis profesionālās gaitas un piedalījās daudzos tautsaimniecības pētījumos un bija atzīts eksperts statistikas jautājumos.

Ilmārs Vanags 12.07.1938 -18.03.2013

Š.g. 18.martā savā 75. mūža gadā pēc grūtas un ilgas slimības no mums šķīries Ilmārs Vanags – cilvēks, kas atstājis dziļas pēdas Latvijas statistikā un ir viens no Latvijas statistiķu asociācijas dibinātājiem un pastāvējis tās viceprezidents. Visu savu apzinīgo mūžu viņš ir veltījis statistikai, strādājot kā zinātnisko un akadēmisko darbu tā arī, esot Centrālās statistikas pārvaldes priekšnieka padomnieks, kā arī vēlāk vadot Konjunktūras un teritoriālās statistikas daļu.

Ilmārs Vanags vienmēr ir bijis augstas raudzes zinātnieks un statistikas profesionālis. Tomēr viņu visvairāk raksturo tā cieņa, ko viņš baudīja Centrālajā statistikas pārvaldē, viņa cilvēciskums un spēja saprast līdzcilvēkus. Ar viņu vienmēr ir bijis prieks sadarboties ikvienam, kam nācās sastapties ar viņu savās darba gaitās.

Ilmārs Vanags savu pirmo zinātnisko grādu (Dr.oec). ieguva 1973.gadā un jau 1992.gadā Dr.habil.oec. grādu. No 1993.gada viņš kļuva par Starptautiskās informatizācijas akadēmijas korespondētājlocekli.

Daudz darba un sirds degsmes viņš ir ieguldījis akadēmiskā darbā Latvijas universitātē. Kopš 2006.gada viņš bija Latvijas Universitātes Ekonomikas un vadības fakultātes Profesoru padomes loceklis. No 2009.gada viņš bija Latvijas Universitātes Doktorantūras skolas „Valsts tautsaimniecības starptautiskās konkurētspējas nodrošināšana” vadības padomes loceklis. Daudzus gadus viņš bijis Latvijas Zinātnes padomes vairāku ekspertu komisiju loceklis.

Ilmārs Vanags ir daudzu starptautisku asociāciju loceklis. To vidū Starptautiskās oficiālās statistikas asociācijas loceklis, Bernulli matemātiskās statistikas un varbūtību teorijas biedrības biedrs, Konjunktūras apsekojumu starptautisko pētījumu centra (CIRET) individuālais loceklis.

Ilmārs Vanags ir viens no valsts statistikas tiesiskā regulējuma, kas rezultējies Valsts statistikas likumā, izstrādātājiem un ir ieguldījis lielu darbu tā turpmākā pilnveidošanā. Viņa profesionālā darba lauks Centrālajā statistikas pārvaldē ir bijis saistīts ar Konjunktūras apsekojumu ieviešanu un veikšanu Latvijā, teritoriju sociāli ekonomiskās attīstības novērtēšanas metožu izstrādi un publikāciju par šo tēmu sagatavošanu.

ASOCIĀCIJA CEĻO

ZILO EZERU ZEME AUKŠTAITIJA

04.-05.08.2012

Ceļā uz muižu

Uzbāžas ar savām pamācībām! Nav jābūt nemaz statistiķim, lai zinātu kā bērnu mugurā vizināt

Stelmužes ozols - diženākais visā Lietuvā

Palūšes koka baznīciņā

Ladakalns, no kura paveras lielisks skats uz apkārtnes savienotajiem ezeriem

Lietuviešu nacionālā salduma šakotis tapšana ir atbildīgs process

Senās biškopības brīvdabas muzejs

Ja mums asociācijai tāda sēta un bitītes būtu!

Pelde Ginuču ūdensdzirnavās

Kurš šādā skaistā ainavā un brīnišķīgā laikā negribētu būt kopā ar mums?

Skaisti jau izskatās, taču cerams visi zirgi uz Latviju desās nav nosūtīti

Kaļot nākošā ceļojuma plānus

Paldies fotogrāfiju autoram Pēterim Kleperim!

MEKLĒJOT JAUNUS IESPAIDUS**Nākošā LSA ekskursija 2013.gada 9.-10.augustā
PEIPUSA ZVEJNIEKCIEMI UN NARVA**

Alatsakivi krāšņā pils (apskate no ārpusē). Igaunu lielā iekšzemes jūra – **Peipusa ezers**, piekraste ar zvejniekiem, kur gandrīz vienmēr smaržo pēc kūpinātām zivīm. Neliela pastaiga pa smilšaino pludmali, labā laikā pelde. **Pusdienas vecticībnieku sādžā**. Kallastes smilšakmens atsegumi Peipusa krastā. **Kuramē** pareizticīgo sieviešu **klosteris**. **Narvas apskate**: cietokšņa apmeklējums, vecā manufaktūra, skatu laukums, no kurienes paveras lielisks skats uz Ivangorodas un Narvas cietokšņiem upes krastos. **Toilas senās muižas parks** un krāšņā Somu jūras līča piekraste. Viesošanās **Milžu saimniecībā** – igauņu varoņa Kalevipoega dzimtās mājas, kur aplūkojams milzīgs krēsls, galds, šūpoles, zobens, milžu rati u.c. milzīgas lietas. Pilskalns – Kalevipoega gulta.

Tartu vecpilsētas apskate kājām: universitāte, rātslaukums, *Šķībā aptieka*, Doma baznīcas drupas, Eņģeļu un Velna tilts u.c. **Ahhaa zinātnes centrs**, kas būs ceļvedis aizraujošā zinātnes pasaulē, kurā gaida atklājumi, piedzīvojumi, noderīgas zināšanas un jautra izklaide.

Cena aptuveni Ls 60.

Latvijas Statistiku asociācijas juridiskā adrese ir Lāčplēša ielā 1, Rīgā, LV-1301.

Tālruni: 67366648, fakss 67830137, e-pasts: Anita.Svarckopfa@csb.gov.lv, <http://www.statistikuasociacija.lv>

Ar LSA statūtiem un citiem ar asociāciju saistītiem materiāliem var iepazīties vai saņemt to kopiju *LSA telpās*.

Jūs varat rakstīt biļetena veidotājiem un mēs centīsimies atbildēt šā biļetena slejās un interneta mājas lapā.

Mūsu adrese:

Pēteris Veģis, 159. kab., Lāčplēša ielā 1, Rīga, LV-1301.